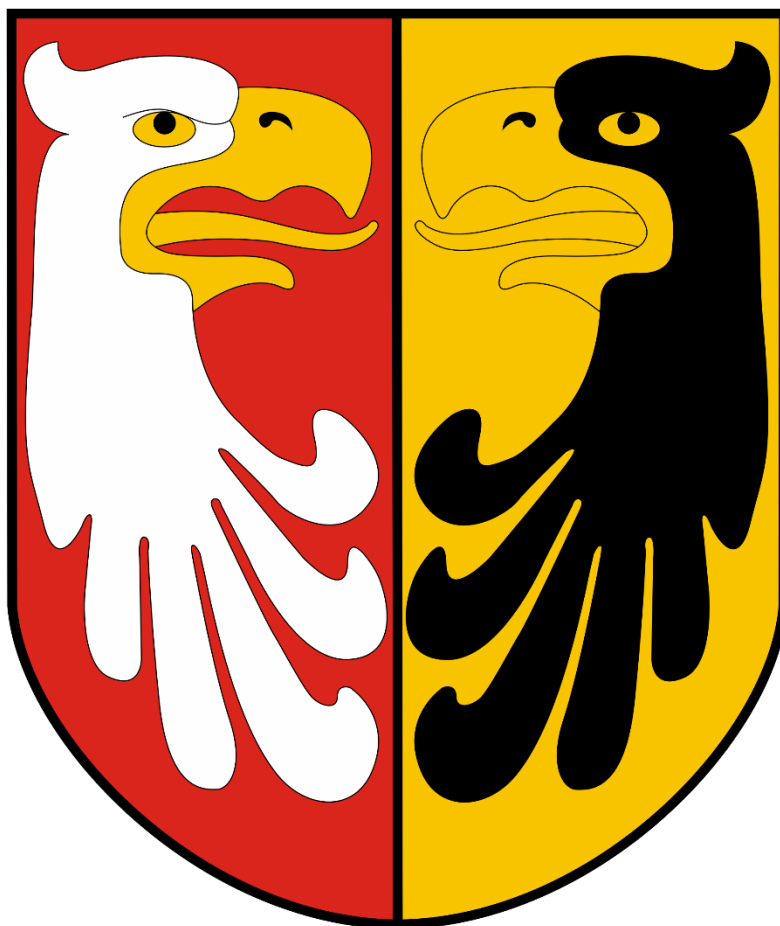

RAPORT Z REALIZACJI W LATACH 2014 - 2017

PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY RASZYN

---

na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata
2019 - 2022

1. WSTĘP	3
2. DANE POZYSKANE DO RAPORTU	3
3. INFORMACJE O GMINIE RASZYN	4
3.1. Położenie.....	4
3.2. Demografia.....	5
3.3. Działalność gospodarcza	6
4. STAN ŚRODOWISKA GMINY RASZYN ORAZ REALIZACJA CELÓW I ZADAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA	8
4.1. Zachowanie zasobów wodnych	8
4.2. Zachowanie zasobów przyrody.....	12
Zachowanie zasobów powierzchni ziemi	13
4.3. Ochrona powietrza atmosferycznego	15
4.4. Ochrona przed hałasem.....	18
4.5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	20
4.6. Racjonalne wykorzystanie zasobów	21
4.10. Edukacja ekologiczna	22
5. ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	25
6. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	27
SPIS TABEL.....	28
SPIS WYKRESÓW.....	28
SPIS RYSUNKÓW.....	28

1. WSTĘP

Przedmiotem niniejszego opracowanie jest raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022 za lata 2014 – 2017.

Zgodnie z art. 25 pkt 7 ppkt a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017 poz. 1405 ze zm.), opracowany raport z wykonania programu ochrony środowiska Wójt ma obowiązek zamieścić w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przepisy ustawy Prawo Ochrony Środowiska nie określają wymagań dotyczących zakresu i formy raportu z realizacji programu ochrony środowiska. Ustawodawca nie zdyscyplinował również samorządów do przestrzegania określonych terminów, w których – od momentu przyjęcia uchwałą Programu Ochrony Środowiska – powinien być przedstawiony Raport z jego realizacji.

Zakres Raportu powinien odpowiadać treści przyjętego Programu. W Raporcie należy zatem przedstawić postępy w realizacji każdego z zadań zapisanych w Programie lub wyjaśnić powody zaniechania działań lub ewentualnych opóźnień. Porównanie uzyskanego obrazu ze stanem polityki ochrony środowiska opisanym w Programie Ochrony Środowiska powinno dać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu udało się zrealizować przedsięwzięcia przyjęte w Programie. Dotyczy to wszystkich zadań zapisanych w Programie, te realizowane bezpośrednio przez samorząd gminny, jak i wszystkie inne podmioty działające w zakresie ochrony środowiska na jego terenie.

2. DANE POZYSKANE DO RAPORTU

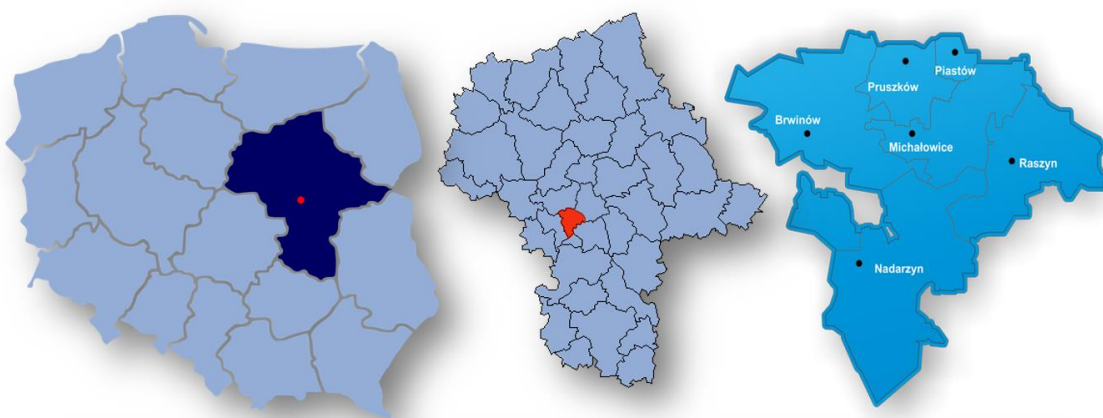
Dane podstawowe do wykonania Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2014-2017 stanowią głównie:

- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu Gminy Raszyn za lata 2014, 2015, 2016 i 2017,
- informacje statystyczne GUS,
- informacje pozyskane z Urzędu Gminy Raszyn,
- informacje pozyskane ze Starostwa Powiatowego w Pruszkowie,
- raporty o stanie środowiska w województwie mazowieckim wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Warszawie,
- informacje z innych źródeł pozyskane we własnym zakresie.

3. INFORMACJE O GMINIE RASZYN

3.1. Położenie

Gmina Raszyn położona jest w województwie mazowieckim, w odległości ok. 10 km od Warszawy, w powiecie przuskowskim i w odległości ok. 11 km od Pruszkowa. Leży na Równinie Warszawskiej, nad rzeką Raszynką. Jest gminą wiejską usytuowaną w bezpośrednim sąsiedztwie m.st. Warszawy, graniczy z Dzielnicami Włochy i Ursynów, z którymi sąsiaduje od północy i wschodu. Od północnego - zachodu obszar Gminy Raszyn graniczy z gminą Michałowice, a od południowego – zachodu z gminą Nadarzyn, a od południa i od południowego - wschodu z gminą Lesznowola.

Rysunek 1. Lokalizacja gminy Raszyn w odniesieniu do kraju, województwa i powiatu.
Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Raszyn.

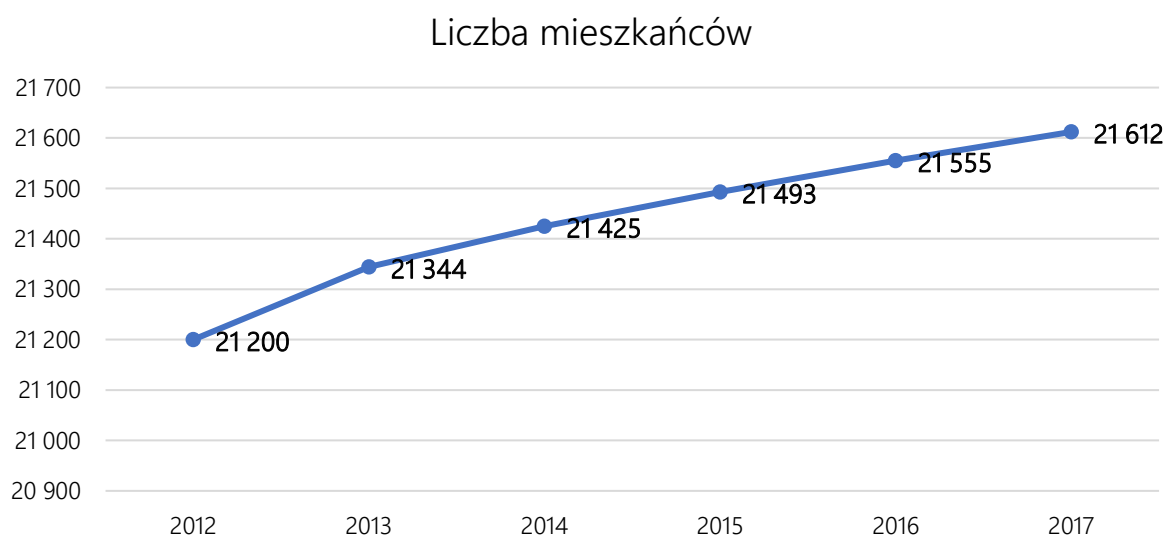

Rysunek 2. Granice administracyjne gminy Raszyn.
Źródło: google.com/maps.

Obszar gminy podzielony jest pomiędzy 19 miejscowości administracyjnych: Dawidy, Dawidy Bankowe, Falenty, Falenty Duże, Falenty Nowe, Janki, Jaworowa, Laszczki, Łady, Nowe Grocholice, Podolszyn Nowy, Puchały, Raszyn, Rybie, Sękocin Las, Sękocin Nowy, Sękocin Stary, Słomin, Wypędy.

3.2. Demografia

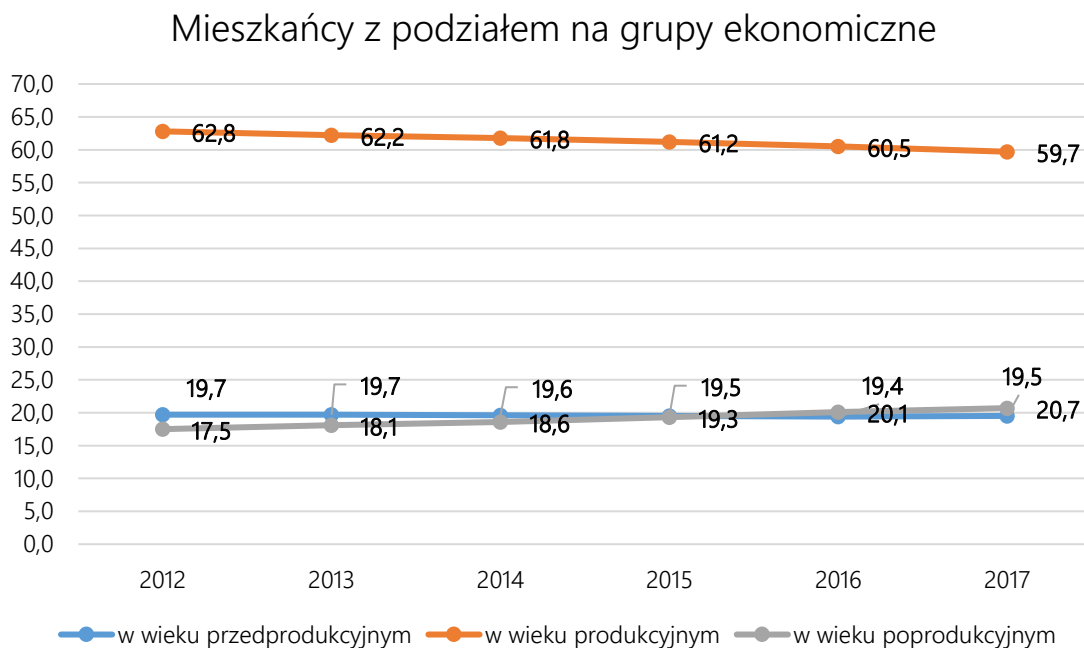
Liczba mieszkańców gminy Raszyn w ostatnich latach wzrasta, co przedstawia poniższy wykres. Na przestrzeni siedmiu lat liczba mieszkańców zwiększyła się o 412 osób. W latach dostrzega się dalszy wzrost populacji gminy.

Wykres 1. Liczba ludności na terenie gminy Raszyn w latach 2012 – 2017.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Mieszkańcy gminy Raszyn z podziałem na grupy ekonomiczne przedstawiono na poniższym wykresie.

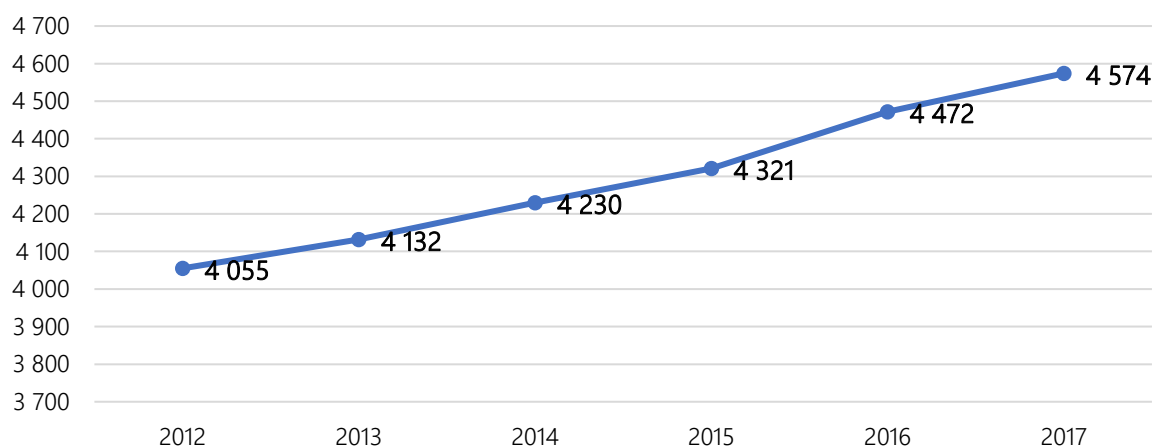
Wykres 2. Mieszkańcy z podziałem na grupy ekonomiczne na terenie gminy Raszyn.
Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

W ostatnich latach można zauważyć dynamiczny wzrost mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o zjawisku starzenia się społeczeństwa na terenie gminy. Jednakże w ostatnich latach zauważalny jest wzrost osób w wieku przedprodukcyjnym na terenie gminy Raszyn.

3.3. Działalność gospodarcza

W roku 2017 na terenie gminy zarejestrowanych było 4574 podmiotów gospodarczych. Poniższy wykres przedstawia zmiany liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2012 – 2017. Na omawianym terenie jest znacząca liczna średnich i dużych przedsiębiorstw. Większość firm zarejestrowanych w Gminie ma charakter rodzinny i zatrudnia do 9 pracowników, jednak tworzą one miejsca pracy dla niewielkiej liczby ogółu zatrudnionych.

Liczba podmiotów gospodarczych

Wykres 3. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Raszyn w latach 2012 – 2017.
 Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Na terenie Gminy Raszyn najbardziej rozwiniętym rodzajem działalności gospodarczej jest handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G). Kolejna większa grupa działalności należy do sekcji C – przetwórstwo przemysłowe. Natomiast sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, jak również sekcja B – górnictwo i wydobywanie oraz D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych mają zarejestrowaną najmniejszą ilość podmiotów gospodarczych.

Tabela 1. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności na terenie gminy Raszyn.

Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	
OGÓŁEM	4 574
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18
B. Górnictwo i wydobywanie	9
C. Przetwórstwo przemysłowe	437
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	15
E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	18
F. Budownictwo	386
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1671
H. Transport i gospodarka magazynowa	406
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	148
J. Informacja i komunikacja	168

K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	101
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	175
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	424
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	149
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
P. Edukacja	91
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	111
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	42
S. Pozostała działalność usługowa w tym sekcja i	199
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL (dane na 31.12.2017 r.)

W ciągu ostatnich lat można zaobserwować na terenie gminy wzrost liczby podmiotów gospodarczych i spadek rozwoju gospodarki rolnej. Korzystne położenie gminy w sąsiedztwie Warszawy oraz niskie ceny gruntów w porównaniu do stolicy powodują, że jest ona atrakcyjnym miejscem pod inwestycje.

Wzrost osiągają funkcje gospodarcze związane z działalnością firm usługowych, spedycyjnych, logistycznych oraz zakładów drobnej wytwórczości rzemiosła oraz handlu.

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Raszyn należą m.in.:

- „IKEA” 2 Centra Handlowe, zlokalizowane w Jankach,
- „CENTRUM JANKI”, zlokalizowane w Jankach.
- Park Handlowy Janki oraz Centrum Janki położone są w widłach krzyżujących się dróg krajowych – szosy katowickiej i krakowskiej. Stanowią one jedno z największych europejskich centrów handlowych. Centrum powstało w ostatnim dziesięcioleciu i wciąż podlega rozbudowie.

4. STAN ŚRODOWISKA GMINY RASZYN ORAZ REALIZACJA CELÓW I ZADAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA

4.1. Zachowanie zasobów wodnych

Poprawa jakości wód jest działaniem wymagającym dłuższego okresu czasu, aby efekty mogły zostać zauważone.

Raport z realizacji w latach 2014 – 2017
 Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

Szczegółowe zadania w zakresie zasobów wodnych realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn w odniesieniu do zapisów Programu ochrony środowiska przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Zadania w zakresie zasobów wodnych realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Zakres inwestycji zrealizowany w latach 2014 - 2017
Cel ekologiczny: <i>modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców</i>		
Rozbudowa, modernizacja i uporządkowanie sieci kanalizacyjnej.	Gmina, Przedsiębiorstwo	<p>W roku 2014 wybudowano wodociąg od ul. Szkolnej do ul. Krótkiej w Raszynie z przejściem pod Al. Krakowską 124.601,11 zł, oraz wodociąg w ul. Malowniczej w Dawidach – 8.316,00 zł</p> <p>W 2015 roku Gmina Raszyn wybudowała 12 468 mb – kanalizacji sanitarnej, 8 przepompowni i 316 mb wodociągu, a w 2016 roku Gmina Raszyn 1475 mb kanalizacji sanitarnej i 1088 mb wodociągu</p> <p>W drugiej połowie 2015 r. wykonana została kanalizacja sanitarna w ulicach: Leszczynowej i Rzemieślniczej za kwotę 513 901 PLN.</p> <p>W roku 2015 wybudowano kanalizację sanitarną w Salamonowskiej, Kwiatów Polnych, Lili Wodnych i Miklaszewskiego.</p> <p>W 2016 r. wybudowano kanalizację i wodociąg w ulicach: Niezapominajki, Tęczowej i sięgaczu od Miklaszewskiego w Dawidach Bankowych, Robotniczej w Nowych Grocholicach oraz Oliwkowej w Ładach.</p> <p>27 czerwca 2016 r. Gmina Raszyn podpisała umowę o dofinansowanie z NFOŚiGW w nowej perspektywie unijnej 2014-2020. Wartość całkowita projektu – Faza V, to ponad 36 mln złotych, a dotacji około 19 mln zł.</p> <p>W 2017 r. wykonano dokumentację projektową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Bratniej, Narożnej i Radosnej, Wichrowej, Falenckiej, Świerkowej i Księżycowej, Żwirowej, Sokołowskiej, Zdrojowej i Ku Słońcu.</p> <p>W roku 2017 rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej w ulicach Godebskiego i Poniatowskiego w Jankach. Umowę z Przedsiębiorstwem Wielobranżowym „ELTAR” Sp. z o.o. gmina podpisała w maju 2017 r. Koszt inwestycji to 3 003 208 zł, a termin jej wykonania – 31 sierpnia 2018 r.</p> <p>Inwestycje w ramach przedsięwzięcia Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Raszyn – Faza V zostały przedstawione pod niniejszą tabelą.</p>

Raport z realizacji w latach 2014 – 2017
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

		Pod koniec roku 2017 kanalizacja dotarła prawie do wszystkich wsi na terenie gminy Raszyn (brak kanalizacji w miejscowości Sękocin Las).
Budowa nowych przyłączy sieci kanalizacji sanitarnej oraz studzienek we wsiach Dawidy Bankowe, Falenty, Łady.	Gmina, Przedsiębiorstwo	Realizacja jest w trakcie realizacji. Zrealizowane inwestycje w latach objętych raportem zamieszczone pod niniejszą tabelą.
Modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków w celu zabezpieczenia ciągłości pracy.	Gmina, Przedsiębiorstwo	Gminna oczyszczalnia ścieków w Raszynie jest modernizowana w miarę konieczności. W latach objętych sprawozdaniem nie przeprowadzono modernizacji gminnej oczyszczalni ścieków.
Bieżące utrzymanie i modernizacja sieci wodociągowej oraz urządzeń odwodnieniowych (zwłaszcza kanalizacji deszczowej).	Gmina, Przedsiębiorstwo	Na terenie gminy Raszyn stale prowadzone są inwestycje związane z utrzymaniem i bieżącą modernizacją sieci wodociągowej oraz urządzeń odwodnieniowych. Zgodnie z polityką wdrożoną przez Wójta Andrzeja Zarębę od początku 2011 roku, każda budowana ulica jest wyposażana w kanalizację deszczową.
Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	Gmina	Gmina Raszyn corocznie przeprowadza ewidencje zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. W latach 2014, 2015, 2016 i 2017 również ewidencje na terenie gminy zostały przeprowadzone.
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.	Gmina	W ostatnich czterech latach nie powstały nowe zbiorniki bezodpływowe. Na terenie gminy funkcjonuje 2851 zbiorników bezodpływowych.
<i>Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej</i>		
Wyposażenie w kompletną sieć wodociągową miejscowości Podolszyn Nowy, Laszczki, Sękocin Stary, Janki, Słomin	Gmina, Eksponentator	Realizacja jest w trakcie realizacji.
Bieżące utrzymanie i konserwacja cieków oraz szczegółowych urządzeń melioracji wodnej.	Gmina, Eksponentator	Na terenie gminy Raszyn stale prowadzone są inwestycje związane z bieżącą konserwacją cieków oraz szczegółowych urządzeń melioracji wodnej.
Bieżące utrzymanie i modernizacja Stacji Uzdatniania Wody.	Gmina, Eksponentator	Na terenie gminy Raszyn stale prowadzone są inwestycje związane z modernizacją Stacji Uzdatniania Wody.

Źródło: Opracowanie własne.

Dodatkowo w roku 2014 w zakresie gospodarki wodno – ściekowej wykonano:

- Kanalizacja sanitarna w ul. Magnolii w Falentach – 558.025,13 zł,

Raport z realizacji w latach 2014 – 2017
 Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

- Kanalizacja deszczowa w ul. Przesmyk na Rybiu – 514.855,67 zł,
- Kanalizacja deszczowa w ul. Grocholickiej w Raszynie – 8.850,97 zł,
- Projekt sieci wodociągowej w ul. Mszczonowskiej,
- Projekty kanalizacji sanitarnej:
  - ul. Błękitnej w Jaworowej
  - w Podolszynie Nowym, Laszczkach i Sękocinie Starym,
- Projekty kanalizacji deszczowej (odwodnienia):
  - ul. Kwiatów Polnych, Parlamentarnej, Oleńki, Szlacheckiej w Dawidach Bankowych;
  - ul. Starowiejskiej, Rolnej i Sadowej w Sękocinie;
  - ul. Sekretnej i Róży w Falentach Nowych;
  - ul. Sienkiewicza i Strzałkowej na Rybiu;
  - ul. Sękocińskiej w Sękocinie;
  - ul. Starzyńskiego w Dawidach i Dawidach Bankowych;
  - ul. Willowej i Falenckiej w Falentach.

Dodatkowo w roku 2015 w zakresie gospodarki wodno – ściekowej wykonano:

- Projekt i wykonanie studzienek i przyłączy kanalizacji na odcinkach od sieci kanalizacyjnej do studzienki we wsiach na terenie Gminy Raszyn.
- Kanalizację sanitarną w ul. Mszczonowskiej w Jankach.
- Kanalizacja sanitarna w ul. Błękitnej w Jaworowej
- Kanalizacja sanitarna - sięgacz od ul. Długiej w Podolszynie Nowym.
- Kanalizacja sanitarna w ul. Malinowej w Rybiu.
- Wykonanie kanalizacji deszczowej w ul. Kwietniowej.
- Wykonanie kanalizacji deszczowej w ul. Szlacheckiej plus zlewnia ZL4.

Inwestycje w ramach przedsięwzięcia Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Raszyn – Faza V

Tabela 3. Inwestycje w ramach przedsięwzięcia Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Raszyn – Faza V.

Lp.	Wykaz zadań - Końcowy	Data realizacji	Długość	Zakres
1	Budowa kanalizacji sanitarnej - ul. Tęczowa - Dawidy Bankowe	2016	127,50	Kanalizacja
2	Budowa kanalizacji sanitarnej - ul. Widok - Dawidy Bankowe	2016	272,50	Kanalizacja
3	Budowa kanalizacji sanitarnej (sięgacz) w miejscowości Raszyn, ul. Pruszkowska	2016	96,00	Kanalizacja
4	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Raszyn, Aleja Krakowska (plebania)	2016	280,50	Kanalizacja

Raport z realizacji w latach 2014 – 2017
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

5	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Falenty Nowe, ul. Osińskich	2016	705,50	Wodociągi
6	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Nowe Grocholice, ul. Robotnicza	2017	131,00	Kanalizacja
7	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Łady, ul. Oliwkowa	2017	114,00	Kanalizacja
8	Budowa kanalizacji sanitarnej (sięgacz) w miejscowości Łady, ul. Miklaszewskiego	2017	26,50	Kanalizacja
9	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Rybie, ul. Rozwojowa	2017	173,00	Kanalizacja
10	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Falenty Nowe, ul. Sympatyczna i Magiczna	2017	487,00	Wodociągi
11	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Janki, ul. Wichrowa	2017	535,70	Wodociągi

Źródło: Informacje przekazane przez Urząd Gminy Raszyn.

4.2. Zachowanie zasobów przyrody

Wszelkie decyzje gminy Raszyn oraz tworzone przez nią akty prawa miejscowego uwzględniają aspekty ochrony środowiska i krajobrazu, zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawa (m. in. w ramach procedur planistycznych przeprowadzana jest strategiczna ocena oddziaływania na środowisko).

Szczegółowe zadania w zakresie zasobów przyrody realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn w odniesieniu do zapisów Programu ochrony środowiska przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Zadania w zakresie zasobów przyrody realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Zakres inwestycji zrealizowany w latach 2014 - 2017
<i>Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody</i>		
Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody (np. pomników przyrody).	Organy wskazane w ustawie o ochronie przyrody	W latach 2014, 2015, 2016 i 2017 nie zostały ustanowione nowe formy ochrony przyrody na terenie gminy Raszyn.
Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo oraz pomników przyrody, jak również rozważenie utworzenia korytarzy ekologicznych.	Gmina, WFOŚiGW	W latach 2014, 2015, 2016 i 2017 nie została wykonana inwentaryzacja przyrodnicza na terenie gminy Raszyn.
Tworzenie i realizacja kompleksowych i długoterminowych planów zalesiania terenów z niskimi klasami gleb, obszarów zagrożonych erozją gleb (uwzględnianie zalesień w MPZP).	Gmina, ODR	W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Raszyn uwzględniane są zapisy odnośnie tworzenia i realizacji kompleksowych i długoterminowych

		planów zalesiania terenów z niskimi klasami gleb.
Kontrola realizacji wydawanych pozwoleń na wycinkę drzew przez mieszkańców (wizja lokalna).	Gmina, organy odpowiedzialne za formy ochrony przyrody, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	Na terenie gminy Raszyn prowadzone są bieżące kontrole w zakresie wydawanych pozwoleń na wycinkę drzew.
Szczególna ochrona Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, do którego należy Rezerwat Stawy Raszyńskie oraz opracowanie planu ochrony dla rezerwatu.		W latach 2014, 2015, 2016 i 2017 nie utworzono planu ochrony dla Rezerwatu Stawy Raszyńskie.

Źródło: Opracowanie własne.

Ponadto, planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko realizowane na obszarze gminy Raszyn poddawane są procedurze mającej na celu rozważenie środowiskowych skutków tego przedsięwzięcia. Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach określają warunki realizacji przedsięwzięć w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich.

Zachowanie zasobów powierzchni ziemi

Kluczowym działaniem w zakresie ochrony zasobów kopalin jest ich racjonalne pozyskiwanie, zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego oraz wydanymi koncesjami. Zagrożenia dla środowiska powodowane wydobywaniem, prowadzonym na podstawie koncesji, podlegają stałemu nadzorowi górniczemu.

Działania związane z ochroną powierzchni ziemi i gleb to nie tylko prawidłowo prowadzone planowanie przestrzenne. Są to również działania związane z edukacją rolników dotyczącą ochrony gleb i prawidłowego stosowania nawozów. Zadania organizacyjne w tym zakresie realizowane są w gminie Raszyn na bieżąco. Rozpowszechnianiem i wdrażaniem informacji wśród rolników zajmuje się głównie Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Podjęte działania w zakresie zasobów powierzchni ziemi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zadania w zakresie zasobów powierzchni ziemi realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Zakres inwestycji zrealizowany w latach 2014 - 2017
Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych		

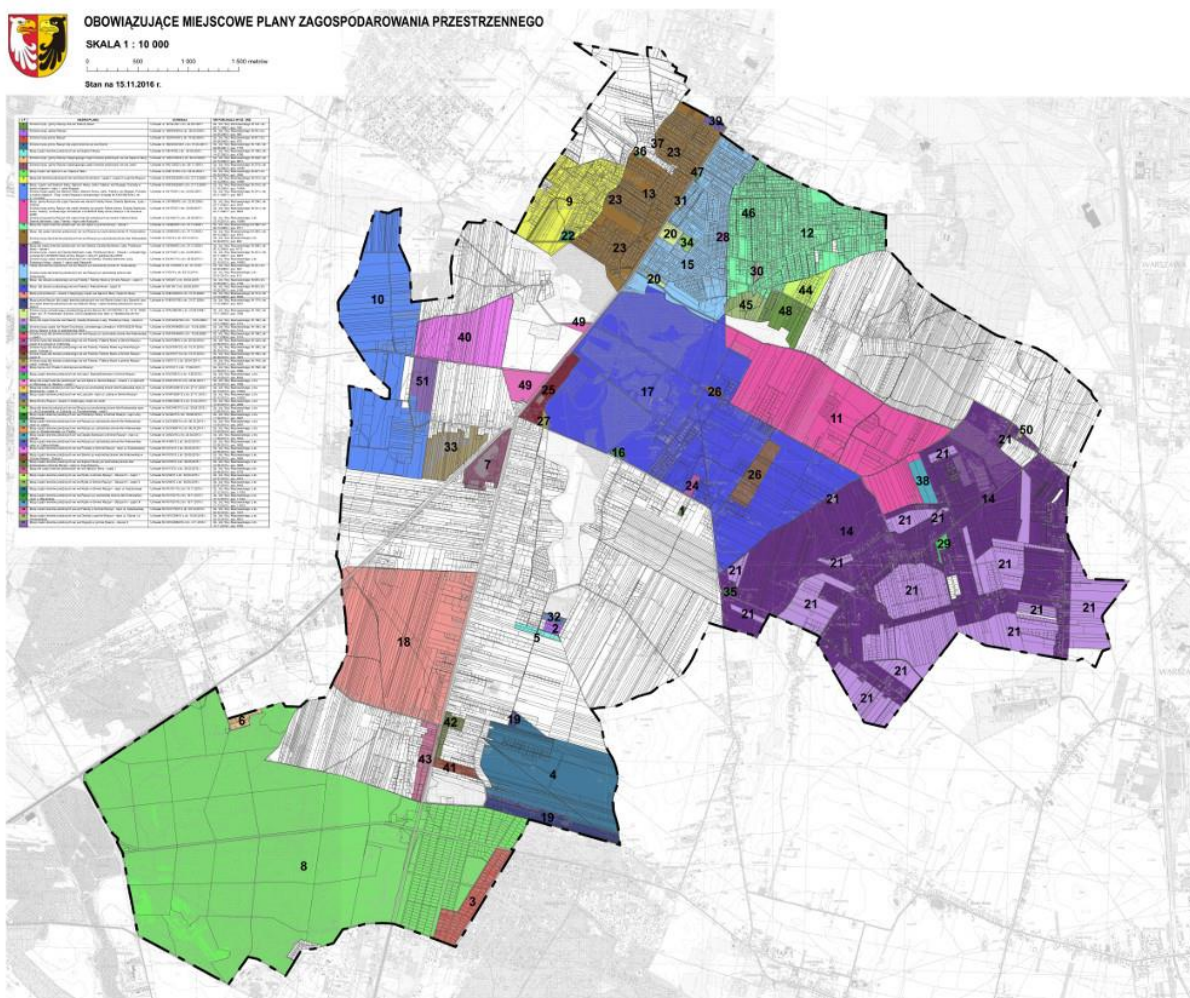
Raport z realizacji w latach 2014 – 2017
 Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.	Gmina, sołtysi	Edukacja ekologiczna na terenie gminy Raszyn jest prowadzana na bieżąco w miarę zainteresowania mieszkańców.
Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zabudowaniem.	Gmina	W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Raszyn uwzględniane są zapisy odnośnie ochrony gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zabudowaniami.
Stopniowe opracowywanie MPZP, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP.	Gmina	Gmina Raszyn na bieżąco opracowuje MPZP dążąc do objęcia 100% obszaru gminy Raszyn miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
Kontrolowanie eksploatacji złóż kopalin, zwłaszcza złoża „Janki – Sokół IV”, eksploatowanego stale.	Gmina	W analizowanych latach na terenie gminy Raszyn nie prowadzono działań kontrolnych. Działania te prowadzone były przez inne jednostki.

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa obowiązując MPZP na koniec roku 2017 przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Obowiązujące MPZP na terenie gminy Raszyn.
 Źródło: Urząd Gminy Raszyn.

4.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

Gmina Raszyn od wielu lat prowadzi działania mające na celu organicznie niskiej emisji oraz zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Gmina kładzie duży nacisk na poprawę infrastruktury drogowej, które może wpłynąć na ograniczenie emisji komunikacyjnej.

Wykaz zrealizowanych działań w zakresie ochrony zasobów powietrza w latach 2014 – 2017 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Zadania w zakresie ochrony zasobów powietrza realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Zakres inwestycji zrealizowany w latach 2014 - 2017
Cel ekologiczny: <i>utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów, gazów i odorów</i>		

Raport z realizacji w latach 2014 – 2017
 Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

<p>Wprowadzanie możliwej energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja pomp ciepła, kolektorów słonecznych, biomasy).</p>	<p>Gmina, inwestorzy</p>	<p>W roku 2016 gmina Raszyn opracowała Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Raszyn przyjętego uchwałą XXI/201/2016 Rady Gminy Raszyn z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie uchwalenia "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Raszyn".</p> <p>W dokumencie są przewidziane do realizacji inwestycje związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy.</p> <p>W ramach realizacji założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie gminy Raszyn wybudowano nową wielofunkcyjną halę sportową w Raszynie włącznie z montażem instalacji fotowoltaicznej - koszt 16 914 876,29 zł.</p>
<p>Modernizacja kotłowni zgodnie z bieżącym zapotrzebowaniem.</p>	<p>Wspólnoty mieszkaniowe, Gmina</p>	<p>W latach objętych niniejszym raportem inwestycja, nie została zrealizowana.</p>
<p>Budowa Gazociągu DN 700 MOP 8,4 MPa relacji Mory – Wola Karczewska oraz Stacji gazowej Sękocin II Q = 250 000m³/h.</p>	<p>Przedsiębiorstwo</p>	<p>Realizacja inwestycji jest w trakcie realizacji.</p> <p>W latach objętych niniejszym raportem inwestycja, nie została zrealizowana.</p>
<p>Projekt oraz budowa ścieżek rowerowych oraz rozbudowa już istniejących.</p>	<p>Gmina</p>	<p>Gmina Raszyn podpisała umowę o dofinansowanie wartości 5,4 mln zł na budowę 7,1 km ścieżek rowerowych. Inwestycję, realizowaną przez wyłonioną w przetargach firmę „MARGOT” z Warszawy, a wykonywaną w systemie „projektuj i buduj” podzielono na 4 zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w Al. Krakowskiej i ul. Nadrzecznej – 2244 mb – 3 260 000 zł • w ul. Pruszkowskiej – 807 mb – 452 246 zł • w ulicach Stadionowej, Raszyńskiej i Warszawskiej – 2108,5 mb – 1 260 000 zł

Raport z realizacji w latach 2014 – 2017
 Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

		<ul style="list-style-type: none"> • w ulicach Warszawskiej, Górnej i Żółtych Łanów – 1963,5 mb – 1 390 000 zł. <p>Całość prac wyceniono na 6 362 246 zł, z czego dofinansowanie z ZIT-u wyniosło 5,5 mln złotych.</p>
<p>Bieżące utrzymanie i modernizacja odcinka drogi krajowej, dróg wojewódzkich i powiatowych przebiegających przez gminę.</p>	<p>GDDKiA, ZDW</p>	<p>14 grudnia 2015 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, zakończyła budowę trasy S8 na odcinku od Węzła Opacz do Węzła Paszków wraz z łącznikiem od Węzła Janki do Magdalenki, czyli Obwodnicy Raszyna. To 11,5 km trasy ekspresowej z 4 węzłami, 5 kładkami, 4 mostami, 13 wiaduktami i 10 przejściami dla zwierząt.</p> <p>W roku 2017 wiele zostało wykonanych kilka inwestycji związanych z modernizacją dróg powiatowych realizowanych przez powiat pruszkowski:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa ronda na skrzyżowaniu ul. Wygody i ul. Olszynowej w Podolszynie Nowym. • przebudowa ul. Źródlanej wraz z przepustami w Falentach Dużych • I etap budowy ul. Sękocińskiej w Sękocinie Starym • dokumentacja projektowa dla Drogi Hrabskiej od ul. Jaworowskiej do ul. Za Olszyną <p>Wyżej wymienione inwestycje przyczyniają się do ograniczenia emisji komunikacyjnej na terenie gminy Raszyn.</p>

Dotowanie działań związanych z usuwaniem azbestu.	Gmina	Gmina Raszyn corocznie prowadzi działania z zakresu usuwania wyrobów azbestowych z terenu gminy. W latach objętych niniejszym raportem usunięte zostały następujące masy azbestu: <ul style="list-style-type: none"> • 2014 - 96,77 ton • 2015 – 117, 944 kg • 2016 – 55 ton • 2017 – 50 ton
---	-------	---

Źródło: Opracowanie własne.

Dzięki inwestycji budowy trasy S8 na odcinku od Węzła Opacz do Węzła Paszków wraz z łącznikiem od Węzła Janki do Magdalenki, czyli Obwodnicy Raszyna cały ruch tranzytowy z i do Warszawy został wyprowadzony z centrum Raszyna i Janek. Al. Krakowska, wcześniej zakorkowana za sprawą przejeżdżających nią ponad 60 tysięcy samochodów dziennie, stała się przejezdna.

4.4. Ochrona przed hałasem

Większość planowanych działań w ramach Programu Ochrony Środowiska wykracza poza kompetencje samorządu gminnego. Wykonanie postulatów związanych z ochroną przed hałasem na poziomie gminnym, może zostać zrealizowane poprzez odpowiednie kształtowanie polityki przestrzennej realizowanej na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Raszyn, oraz podejmowanych na jego podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Podjęte działania w zakresie ochrony przed hałasem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Zadania w zakresie ochrony przed hałasem realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Zakres inwestycji zrealizowany w latach 2014 - 2017
<i>Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska</i>		
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	Gmina	W opracowanych przez gminę Raszyn miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wprowadzane są zapisy dotyczących standardów akustycznych.

<p>Monitoring poziomu hałasu wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich nr 7 i nr 8 i ewentualne wprowadzenie ekranów akustycznych.</p>	<p>GDDIKA</p>	<p>Monitoring poziomu hałasu na wymienionych drogach jest prowadzony na bieżąco przez GDDIKA. W roku 2015 przeprowadzono szczegółowe pomiary hałasu na drogach oraz pomiary przyjeżdżających przez dane odcinki dróg samochodów, z podziałem na rodzaje samochodów.</p> <p>Kolejne pomiary średniego ruchu dobowego na analizowanych drogach będą prowadzone w roku 2020.</p>
<p>Monitoring zagospodarowania Obszaru Ograniczonego Użytkowania występującego w sąsiedztwie Portu Lotniczego im. F. Chopina.</p>	<p>WIOŚ Warszawa</p>	<p>Monitoring zagospodarowania Obszaru Ograniczonego Użytkowania występującego w sąsiedztwie Portu Lotniczego im. F. Chopina jest prowadzony na bieżąco.</p>

Źródło: Opracowanie własne.

W celu poprawy komfortu akustycznego na terenie gminy Raszyn w analizowanych latach przeprowadzono szereg inwestycji związanych w przebudową i modernizacją dróg gminnych bądź projektami przebudowy dróg gminnych:

Rok 2014:

- Budowa/przebudowa ul. Spółdzielcza i Nauczycielska w Raszynie,
- Drogi osiedla Betherówka.

Rok 2015:

- Budowa/przebudowa ul. Prusa w Raszynie.
- Budowa/przebudowa ul. Rubinowej na Rybiu.
- Przebudowa ul. Kwiatowej na Rybiu.
- Projekt przebudowy ulicy Wspólnej na odcinku przebiegającym we wsiach Janki i Falenty oraz ulicy Majowej i Kwietniowej we wsi Wypędy.
- Przebudowa ul. Jesiennej na zachód od ul. Waryńskiego.
- Przebudowa ul. Błotnej w Nowych Grocholicach.
- Przebudowa ul. Topolowej na Rybiu.

W 2016 roku Gmina Raszyn przeznaczyła 4 073 062 zł na budowę i przebudowę ulic:

- Rybie
- Malwy
  - Raszyn
- Krańcowa
- Żeromskiego
- Reymonta
  - Dawidy Bankowe
- Bez nazwy
- Parlamentarna
  - Chodnik
- Mszczonowska

Rok 2017:

W 2017 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, gmina Raszyn zmodernizowała kilka ulic. W projekcie budżetu na ten cel przeznaczone zostało 3 254 000 zł.

- Przebudowa i modernizacja ulicy Szkolnej w Raszynie, na odcinku od Poniatowskiego do Al. Krakowskiej. Zakres prac zakładał wymianę wszystkich instalacji podziemnych: sanitarnych, deszczowych, elektrycznych, teletechnicznych i oświetleniowych, nowe chodniki, parkingi, ścieżkę rowerową oraz nawierzchnię na jezdni o szerokości 7 i długości 338 metrów.
- Modernizacja ulicy Piaskowej w Rybiu.
- Gruntowna przebudowa ulicy Wypoczynkowej. Za kwotę 386 850 zł ulicę wyposażono w kanalizację deszczową,

Naruszenia dopuszczalnych norm przez podmioty działające na terenie gminy Raszyn kontrolowane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, a w przypadku naruszeń Starosta Pruszkowski ma prawo nałożyć na dany podmiot decyzję określającą dopuszczalny poziom hałasu. W roku 2014, 2015, 2016 i 2017 na terenie gminy Raszyn nie odnotowano naruszeń norm przez zakłady przemysłowe działające na terenie gminy Raszyn.

4.5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Ochrona środowiska przed przekroczeniem dopuszczalnego promieniowania pola elektromagnetycznego polega przede wszystkim na przestrzeganiu przepisów dotyczących

Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022 dopuszczalnych norm promieniowania pola elektromagnetycznego oraz systematycznym monitoringu stanu urządzeń emitujących tego typu pole.

Podjęte działania w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Zadania w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Zakres inwestycji zrealizowany w latach 2014-2017
<i>Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym</i>		
Lokalizowanie emitorów pól elektromagnetycznych z uwzględnieniem odległości do obszarów zabudowy mieszkaniowej.	Zarządzający instalacją	Przy lokalizacji emitorów pól elektromagnetycznych uwzględniane są odległości do obszarów zabudowy miejskiej.
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów emisji pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	Gmina	W opracowanych przez gminę Raszyn miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wprowadzane są zapisy dotyczące standardów emisji pól elektromagnetycznych.

Źródło: Opracowanie własne.

Organy powołane w celu eliminacji lub minimalizacji emisji promieniowania niejonizującego ze źródeł będących zagrożeniem dla ludzi i środowiska działające na terenie gminy Raszyn to: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Urząd Wojewódzki oraz Urząd Marszałkowski w Warszawie. Na terenie gminy Raszyn na podstawie prowadzonych badań brak jest zagrożenia nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym.

4.6. Racjonalne wykorzystanie zasobów

Wykaz zrealizowanych działań z zakresu racjonalnego wykorzystania zasobów realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Zadania w zakresie racjonalnego wykorzystania zasobów realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Zakres inwestycji zrealizowany w latach 2014 - 2017
<i>Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych</i>		
Bieżąca konserwacja i utrzymanie sieci elektroenergetycznej na terenie gminy.	operator	Na podstawie informacji uzyskanych z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa można stwierdzić iż w analizowanych

		latach przeprowadzana była bieżąca konserwacja i utrzymanie sieci elektroenergetycznej na terenie gminy.
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Gminy Raszyn.	Gmina	W analizowanych latach nie została przeprowadzona termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.
Prowadzenie działań edukacyjnych w celu edukacji mieszkańców w zakresie zmniejszenia zużycia wody.	Gmina, Przedsiębiorstwo	Działania w zakresie zmniejszenia zużycia wody realizowane były przez placówki oświatowe na terenie gminy Raszyn.

Źródło: Opracowanie własne.

4.10. Edukacja ekologiczna

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie ludzi o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2018 poz. 799 ze zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

Szczegółowe działania w zakresie edukacji ekologicznej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Zadania w zakresie edukacji ekologicznej realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Zakres inwestycji zrealizowany w latach 2014 - 2017
<i>Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej</i>		
Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Gminy, rolników, mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, nawożenia, unieszkodliwiania azbestu itp.).	Gmina, Nadleśnictwa, ODR, organizacje	Gmina corocznie prowadzi działania edukacyjne z zakresu unieszkodliwiania azbestu, gospodarki odpadami, gospodarki wodno – ściekowej. Wszelkie informacje są na bieżąco aktualizowane na stronie internetowej Urzędu Gminy w Raszynie.
Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, akcje w szkołach.	Nadleśnictwa, szkoły	Wykaz działań edukacyjnych prowadzonych przez placówki oświatowe w analizowanych latach przedstawiono pod niniejszą tabelą.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska oraz opracowywanie raportów z realizacji POŚ (co 2 lata).		Działanie to jest realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem.
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne.

Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego w Raszynie

Szkoła w ostatnich latach prowadziła działania z zakresu edukacji w zakresie segregacji odpadów, edukacji z zakresu odnawialnych źródeł energii.

Na terenie szkoły prowadzona jest zbiórka korków od butelek, zużytych baterii, płyt CD.

Szkoła posiada certyfikat zielonej flagi.

Gminna biblioteka Publiczna w Raszynie

Na terenie biblioteki są prowadzone cykliczne akcje z zakresu szeroko rozumianej tematyki ochrony środowiska/ekologii.

Działania w latach 2014 – 2017:

- Gromadzenie, opracowanie i udostępnianie literatury z zakresu ochrony środowiska,
- Lekcje biblioteczne dla dzieci o tematyce ekologicznej,
- Projekt „Wędrówki szlakiem roślin” z Fundacją Edukacji Międzykulturowej,
- Spotkania z ciekawymi ludźmi np. p. Konrad Budzik,
- Warsztaty plastyczne DIY i edukacyjne dla dzieci i dorosłych z wykorzystaniem surowców do recyklingu,
- Akcja edukacyjna „Wylęgarnia Motyli”,
- Cykliczna akcja wymiany książek bookcrossing i kiermasze książki używanej (drugie życie książki).

Przedszkole nr 2 „W Stumilowym Lesie”

Realizacja akcji w latach 2014 – 2017:

- „Czyste powietrze wokół nas”
- „Nie dla wypalania traw”
- „Zbiórka elektrośmieci”
- „Zbiórka makulatury”
- „Sprzątanie świata”
- Konkurs dla rodziców i dzieci „Zabawka ze skrawka”
- Zajęcia „Dzieciaki Sadzeniaki”
- Zajęcia dydaktyczne, zabawy, spacer, wycieczki np. do Nadleśnictwa Chojnów, obchody dnia ziemi, Dnia drzewa.

Przedszkole w Sękocinie

Działania w latach 2014- 2017:

- Udział w akcji sprzątanie świata,
- Tworzenie warunków do bezpośredniego kontaktu z przyrodą poprzez wejścia do ogrodu przedszkolnego, spacer, wycieczki
- Zabawy i obserwacje przyrodnicze, funkcjonuje: EKO – Zakątek,
- Współpraca z Instytutem Badań Leśnictwa w Sękocinie (warsztaty, obserwacje zwierząt, sadzonek drzew w ogrodzie),
- Spotkanie z leśnikiem – poznanie flory i fauny,
- Zabawy badawcze z wykorzystaniem materiału przyrodniczego,
- Tworzenie prac plastyczno – technicznych o tematyce przyrodniczej i ekologicznej – organizacja wystaw,
- Prowadzenie ogródka przedszkolnego – kwiatowo – warzywnego,
- Realizacja programu „Przedszkolak zdrowy i bezpieczny”
- Hodowla roślin doniczkowych – kącik przyrody,
- Opiekowanie się ptakami, karmniki w ogrodzie przedszkolnym,
- Organizacja imprez „Pierwszy dzień wiosny”, „Światowy dzień ziemi”,
- Udział w konkursach ekologicznych – ogólnopolskich,
- Udział w akcji „Zbieramy korki od butelki”,
- Udział w zbieraniu makulatury.

Przedszkole w Falentach

Działania w latach 2014 – 2017:

- Poznawanie różnych ekosystemów: las, łąka, pole, staw, park: znajomość charakterystycznych dla tych ekosystemów roślin i zwierząt,
- Udział w akcji Sprzątania Świata,
- Udział w programie edukacyjnym Mamo, tato – wolę wodę,
- Udział w lekcjach edukacyjnych poświęconych ochronie środowiska: oszczędzanie wody i energii elektrycznej, niezaśmiecanie otaczającego środowiska,
- Segregowanie śmieci, dbanie o czyste środowisko,
- Dokarmianie ptaków zimą.

Przedszkole nr 3 „Wyspa Skarbów”

Działania w latach 2014 – 2017:

- Bezpośrednie działania edukacyjne promujące właściwe nawyki w trosce o środowisko przyrodnicze (teatryki, historyjki obrazkowe, zajęcia edukacyjne, gry, literatura dziecięca),
- Udział w Akcji Sprzątania Świata,
- Przystąpienie do ogólnopolskiego programu „Kubusiowi Przyjaciele Natury”,
- Piknik ekologiczny.

5. ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu jest prawidłowy system sprawozdawczości oparty na wskaźnikach stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Odpowiedni zestaw wskaźników zapewnia sprawne przeprowadzenie monitoringu przedsięwzięć oraz analiz porównawczych i tematycznych, dostarczających rzetelnej informacji o wdrażanym Programie. W Programie ochrony środowiska przedstawiono zestaw wskaźników, które umożliwiają określenie stopnia zmiany środowiska.

Rada Gminy powinna przynajmniej raz na dwa lata być informowana o wynikach monitorowania Programu ochrony środowiska.

Poniżej w tabeli przedstawiono osiągnięte wskaźniki wykonania celów i zadań określonych w Programie ochrony środowiska dla Gminy Raszyn.

Tabela 11. Osiągnięte wskaźniki wykonania celów i zadań określonych w Programie ochrony środowiska dla Gminy Raszyn.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2014	2015	2016	2017
Zasoby przyrodnicze:						
1	% powierzchni Gminy objętej prawną ochroną przyrody	%	28,5	28,5	28,5	28,5
2	powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu	ha	1 253,10	1 253,10	1 253,10	1 253,10
3	roczna powierzchnia nasadzeń / zalesień	szt.	145	155	145	145
Powierzchnia ziemi:						
1	powierzchnia gruntów ornych	ha	2 197	2 197	2 197	2 197
2	udział poszczególnych klas bonitacyjnych gleb (grunty orne)	%	II klasa – 0,02%	II klasa – 0,02%	II klasa – 0,02%	II klasa – 0,02%

Raport z realizacji w latach 2014 – 2017
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022

			III klasa – 9,40%	III klasa – 9,40%	III klasa – 9,40%	III klasa – 9,40%
			IV klasa – 42,10%	IV klasa – 42,10%	IV klasa – 42,10%	IV klasa – 42,10%
			V klasa – 11,13%	V klasa – 11,13%	V klasa – 11,13%	V klasa – 11,13%
			VI klasa – 1,26%	VI klasa – 1,26%	VI klasa – 1,26%	VI klasa – 1,26%
Wody powierzchniowe i podziemne:						
1	długość sieci wodociągowej,	km	131,6	133,3	133,7	135,3
2	liczba przyłączy wodociągowych	Szt.	4 936	5028	5271	5580
3	procent mieszkańców objętych siecią wodociągową	%	75,1	75,8	76,1	76,6
4	Liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	Liczba osób	17 743	19 483	19 725	20 637
5	długość sieci kanalizacyjnej	km	105,8	127,0	143,0	143,5
6	długość sieci kanalizacji deszczowej	km	44,10	44,70	45,20	46,91
7	liczba przyłączy kanalizacyjnych	km	4 456	4 641	4 807	4 949
8	liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	Szt.	2 851	2 851	2 851	2 851
9	ilość odprowadzonych ścieków	Dam3	741,0	908,0	1 282,0	1 689,0
10	ilość wytworzonych osadów ściekowych, w tym wykorzystanych	t	584	678	742	745
Powietrze atmosferyczne:						
1	ilość przeprowadzonych termomodernizacji	Szt.	0	0	0	0
2	ilość usuniętego azbestu	kg	-	117,94	55000	50000
Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych:						
1	ilość zużytej wody na 1 mieszkańca na rok, na 1 korzystającego na rok	m3	44,9	48,7	48,5	48,6
2	zużycie gazu, na 1 mieszkańca na rok	m3	600,5	641,0	651,2	660,1
Edukacja ekologiczna:						
1	liczba projektów zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska,	szt.	2	2	3	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Gminy w Raszyn.

6. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Program ochrony środowiska opracowany dla gminy Raszyn stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej na obszarze całej gminy. Realizacja zadań w latach 2014 - 2017, zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych, daje podstawy do osiągnięcia przyjętych priorytetowych celów Programu ochrony środowiska dla gminy Raszyn, zgodnych z polityką ekologiczną powiatu pruszkowskiego i mazowieckiego, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój gminy – obecnie jak i w perspektywie wieloletniej.

Niniejszy Raport z realizacji Programu ochrony środowiska obejmuje lata 2014 - 2017. Raport przedstawia dotychczas podjęte działania w kontekście stanu środowiska na terenie gminy. W okresie sprawozdawczym wdrożono lub zrealizowano większość zadań i działań zaplanowanych w Programie ochrony środowiska. Podjęto realizację prawie wszystkich zaplanowanych celów, zarówno długoterminowych, jak również krótkoterminowych. Większość celów i kierunków działań ma charakter ciągły, a ich realizacja trwa dłużej niż dwuletni okres objęty niniejszym Raportem. Brak realizacji lub realizacja części wyznaczonych zadań wynika przede wszystkim z ograniczonych możliwości finansowych gminy Raszyn, dezaktualizacji niektórych zadań, zmiany przepisów prawnych, zmian dokumentów wyższego szczebla oraz strategii ich realizacji, oraz dużych kosztów inwestycyjnych wymaganych do realizacji zamierzeń Programu.

Biorąc pod uwagę osiągnięte wskaźniki wykonania celów i zadań określonych w Programie ochrony środowiska, należy uznać, że na przestrzeni ostatnich lat stan środowiska na terenie gminy uległ poprawie.

SPIS TABEL

Tabela 1. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności na terenie gminy Raszyn.....	7
Tabela 2. Zadania w zakresie zasobów wodnych realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.	9
Tabela 3. Inwestycje w ramach przedsięwzięcia Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Raszyn – Faza V.....	11
Tabela 4. Zadania w zakresie zasobów przyrody realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.	12
Tabela 5. Zadania w zakresie zasobów powierzchni ziemi realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.	13
Tabela 6. Zadania w zakresie ochrony zasobów powietrza realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.	15
Tabela 7. Zadania w zakresie ochrony przed hałasem realizowane w latach 2014 – 2017 na terenie gminy Raszyn.	18
Tabela 8. Zadania w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi realizowane w latach 2014 – 2017.....	21
Tabela 9. Zadania w zakresie racjonalnego wykorzystania zasobów realizowane w latach 2014 – 2017.....	21
Tabela 10. Zadania w zakresie edukacji ekologicznej realizowane w latach 2014 – 2017.....	22
Tabela 11. Osiągnięte wskaźniki wykonania celów i zadań określonych w Programie ochrony środowiska dla Gminy Raszyn.....	25

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności na terenie gminy Raszyn w latach 2012 – 2017.....	5
Wykres 2. Mieszkańcy z podziałem na grupy ekonomiczne na terenie gminy Raszyn.	6
Wykres 3. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Raszyn w latach 2012 – 2017.....	7

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Lokalizacja gminy Raszyn w odniesieniu do kraju, województwa i powiatu.	4
Rysunek 2. Granice administracyjne gminy Raszyn.	4
Rysunek 3. Obowiązujące MPZP na terenie gminy Raszyn.	15